

FELSŐMAGYARORSZÁGI HIRLAP

POLITIKAI UJSAG.

Megjelen minden szerdán és szombaton este. Kéziratokat vissza nem adunk. Szerkesztőség: Vekerle-tér 502.	Felolós szerkesztő: Dr. Buza Barna	Előfizetési ár: egész évre 10 korona, félévre 5 korona, negyedévre 2 korona 50 fillér. — Egyes szám ára 10 fillér. Kiadóhivatal: Landesmann Miksa és Társai, Vekerle-tér 502. Hirdetéseket a legutányabb árban közlünk.

Meghívás.

A sátoraljaihelyi függetlenségi kör tagjait f. é. **április hó 26-án** vasárnap délután 4 órakor a kör helyiségében tartandó rendes

évi költségűlésre

tisztelettel meghívom.

Napirend:

1. Évi jelentés és zárszámadás alapján a múlt évre való felmentvény megadása.
 2. A tolyó évi költségvetés megállapítása,
 3. Lemondás folytán megüresedett *két jegyzői állás* betöltése.
 4. Esetleges indítványok.
- Sátoraljaihely 1903 április hó 18-án.

Pekáry Gyula.

a függetlenségi kör elnöke.

szabadelvűség kérdése.

Írta: dr. Zsindely István.

I.

28 éve annak, hogy Magyarországon az egykori Deák-párt s a volt balközép egyesüléséből megalakult a ma is uralkodó politikai párt, mely Tisza és Jókai indítványára eleinte a fusióra való emlékezésül, magát „egyesült szabadelvű pártnak”, utóbb egyszerűen „szabadelvű pártnak” nevezte és nevezi ma is. Az egykori Deák-párt, mely az ország pénzügyi zavarai, vezetőinek erélytelen kormányzati tevékenysége s főleg a magában a párt kebeleben beállott belső decompositio miatt nem tarthatta magát, lehangozó érzések között oszlott fel, hogy egy új pártban nyerjen új életet.

1875 március 3-án megtartotta bucsúrtekezletét s a nemrég elhalt Bittó, akkor lelépő kormányelnök kimondotta, hogy „a két párt egyesülése alapján létrejött új parlamentáris korszak veszi kezdetét, egy erősebb és gyorsabb kormányactionak nézhetünk elébe, mint a minő, fájdalom, nekünk volt lehetséges az addig fennállott és törekvéseinkre nézve oly sok tekintetben zsbibasztólag hatott körülmények között.” A párt kimúlása után még ugyanaz nap mindjárt a felszóló gyűlést követőleg tartotta meg a szabadelvű párt első értekezletét — Ghyczy Kálmán korelnök, utóbb Gorove István elnökléte alatt mindkét régi párt tagjainak nagy részvéte és érdeklődése mellett. A vezérszerepet az alakuló gyűlésen br. Wenckheim az új miniszterelnök, Széll az új pénzügyminiszter és Tisza Kálmán vitte, aki elhagyva

régi pártállását, szakítva már előbb a bihari pontokba összehozott nemzeti követelésekkel, védelmezőjévé lett a közjogi alap épületének, melyet azelőtt épen ő ostromolt a leghevesebben. Az új párt politikai hitvallását ő lejtette ki itt először, különösen hangsúlyozva a szigorú pártfegyelemnek a szükségességét, kívánatosnak tartva a párthiveknek nemcsak mindennapi együttlétét, a közös értekezletek fontosságát, hanem azt is, hogy a társadalmi téren is együtt kell működni az új párt tagjainak, hogy a párt napról-napra erősbödjék és virágzást nyerjen a haza boldogítására. A válság tehát el volt intézve, a közvélemény nagy várakozással tekintett az új párt vezéreire és az új kormányzat irányára elé. Vajjon teljesíteni fogja-e a hozzá fűződő várakozásokat, kivezeti-e az országot a pénzügyi zavarokból, kiépitte-e ami után annyi kebel hiába sóvárgott a magyar haza függetlenségét. A A pártok egyesülésében Budapest hamar követte a vidék is — és bár néhol nehézségekkel járt (így Zemplénben is, hol a szélső bal és a szélső jobb elemei nem helyeselték a fusiót és csak márci us 31-én Szirmay Ödön alatt alakította meg egy része a szabadelvű pártot) általában a legtöbb helyen elég gyorsan hajtattot végre.

De a fusio feletti öröm nem ragadott el akkor sem mindenkit, a tekintélyes hazafiak között sokan voltak, kik nem adták fel korábbi pártállásukat, s nem csak sok jót nem reméltek, de nem mulasztották el felemelni kárhözható szavaikat a megtörtént egyesítés felett. Ezek közé tartozott a 48-as párt kiváló vezére Irányi Dániel, aki a március 4-én kiadott proklamációban élesen ítéli el a régi legyvertársakat, akik elhagyták a zászlót, mely alatt annyi időn át együtt küzdöttek s keserű hangon említi a fusiót, amely „új jelensége nálunk a politikai erkölcsiség hanyatlásának;” Mocsáry Lajos a függetlenségi pártnak ma is élő kiváló és törhetetlen elvű tagja, a párt akkori alelnöke, aki a szabadelvű pártot, melyet az új párt új zászlajára irt, büvszernek mondotta, melylyel a párt csak szemfényvesztést fog üzni. De a függetlenségi politikusokon kívül erősen elítélték a fusiót a szélső jobboldal — a későbbi Senyei-párt — tagjai is, így gróf Apponyi Albert is, aki akkor ezeket mondotta: „Melyik azon eszme, melyet a kormány felállított, hogy a párt a körül csoportosuljon, hogy a párt

oly szövetséget alkothasson, mely ne tisztán csak hatalmi coalitio, hanem valóságos politikai párt legyen? Ilyen eszmét nem tudok fel-találni Talán a fusio volt ilyen eszme? A pártok fusioja csak tényle, mely a maga jogosultságát épen azon eszmében keresi melynek keresztülvitelére létesült. Vagy talán a kormány és pártja által nagy erélyességgel kifüggesztett czég volna ezen eszme? s hivatközik Somsich Pálra, aki kimutatta, hogy mennyire nincs jelentősége s zónak Hasonló szeltemben nyilatkozik Sennyey Pál br. is, aki több ízben kifejté, hogy azon feladatok, melyeket az új párt irt zászlójára, nem képezik egy párt kizárólagos monopoli-umát s hogy a liberálistmus érttelme felett magában az új pártban is a legnagyobb fogalomzavar uralkodik.

S midőn Tisza Apponyi beszé-
dére reflektálva (1875 május 4.) tiltakozik az ellen, amit Apponyi állított, t. i. hogy a szabadelvű párt egy ephemer testület, melyben semmi sincs, ami összetartatná, a hatalmon kívül, (mennyire igaz pedig Apponyinak e nyilatkozata ma is) a szabadelvűségnek részletes magyarázatát mellőzi, — meglegészki általában annak konstatalásával, hogy a pártnak szabadelvű elnevezése a dolgok természetéből nótte ki magát. Pedig a pártnak „szabadelvű” elnevezése épen nem volt akkor annyira érthető, mint Tisza és Jókai mondták (aki büszkén jelenté ki, hogy joguk van erre), sőt közel három évtized mulva is teltehető a kérdés, hogy ez a nagy párt, mely annyi küzdelem után ma is civakodik, mennyire valóította meg a szabadelvűség követelményeit? Azt a feladatot, amelyet Tisza az új párt megalakulása alkalmával megemlített, hogy a pártfegyelem megóvasek és a társadalmi téren is együttes munkásság fejtessek ki, az új párt fényesen megoldotta.

A társadalmi erőknak, a társadalmi körök jó részének egyesítését, pártpolitikai célokra való felhasználását valóban nagy ügyességgel hajtotta végre. E pártfegyelem a pártnak mindenkor életföltétele volt, ez tette, teszi ma is lehetővé, hogy a nagy pártban, hol a legellentétebb felfogású politikusok vannak egyesítve, ezek jól megérnek egymás mellett, agráriusok és merkantiliusok, liberális és conservatív gondolkodásuak és hogy e fegyelem milyen erős volt, annak legfényesebb bizonyítéka, hogy két évtized mulva a

párt szervezése után a Bánffy kormány alatt, eljutott a párt a híres Tisza-lexig, amelynél erősebb támadásra és kísérletre a parlamentarizmus alapelvei ellen alig találhatunk példát Magyarországon.

A szabadelvű párt s annak egymást felváltó vezérei megértették és híven követték az első vezér intencióit, összetartották a nehéz viszonyok közt is a pártot ígéretekkel, biztatásokkal, ha kellett a hatalom eszközeivel; elkövettek mindent, hogy erejét növeljék, számát emeljék s mint a választások története bizonyítja, gyakran az eszközökben sem igen voltak válogatósak. E nagy politikai párt, mely kérelhetetlenül verte vissza és üldözte mindig a vele ellentétben állók törekvéseit (a új nemzeti pártiak elleni elkeseredett küzdelem is erről tesz bizonyóságot), három évtized alatt a politikai hatalom monopóliázására vezetett, megingatta a nemzet legbecsebb kincseit, önállósági hitét, megteremtette a legszomorubb politikai állapotokat, a politikai erkölcsök meglazulását, a társadalmi korrupcióit. Ezt tagadni nem lehet, hisz a hivatalok tele voltak a Tiszák familiáreseivel és intimusaival, a hatalom úgy volt organisálva, hogy egy erős érdeklálózat létesült, egy erős hierarchicus láncolat, melynek a legelső szejmeit a jegyzők és szolgabírák képezték. A Tiszák, Dégenfeldek, Percelek, Talliánok, Móricok, stb. ezek képezték az akkori hivatalos Magyarországot, s jaj volt annak, aki ezek ellen vette fel a harcot. A kortespolitika óriási pusztítást vitt véghez a közérkölcökben, a politikai meggyőződés, a politikai lelkiismeret eladová lett, mint egykor Rómának szomorú napjaiban.

A hagyományokat az utódok híven követték, a kortespolitikát nemcsak Tisza, hanem követői is nagy sikerrel alkalmazták.

Emlékezzünk csak a Szapáry-fél híres téli választásokra; minő hivatalos pressió működött akkor is, emlékezzünk csak azon heves küzdelmekre, melyeknek választókerületünkben szegény Kun Béla, a függetlenségi párt e nemes gondolkozása és nagy tanultsága tagja lett áldozatává. A Bánffy-kormány e kortesuralmat még inkább szervezte és fokozta, alkalmazván a legdurvább erőszakot, öszveszárólva egy hatalmas többséget, ami nem sokára meg is boszulta magát és Bánffynak is sirját ásta.

„Difficile est jam citó oblivisci.” Emlékezzünk csak a Dessewffy

esetre, midőn megcsudáltak, hogy akadt egy kiváló fősolgábró, aki midőn a kormányelnök magához rendelte, nem akart parizolni.

Azt az egyet nem lehet eltagadni, hogy Tisza nagy ügyességet tanúsított az emberek kiválasztásában, ő fedezte fel Csáky grófot, Baross és Wekerlét. — ő nyerte meg a pártok a legnagyobb erőt: Szilágyi Dezsőt, de e négy nagy politikusan aztán ki is merült a szabadelvű párt összes tévesztő ereje. A liberalismus e néhány nagy harcosát nemcsak a dí minorum gentium követték. Bánffy, B. Dániel, Hegedűs, míg végre Lánysz Lajoshoz jutottunk.

A szabadelvű párt, mely Tisza Bánffy rendszere alatt már előbb gyűlöletes lett, kielte önmagát s midőn Bánffy bukása után a nemzeti párt bevonult a clubb fényes termeibe, ezt a régi párt is örömmel fogadta, hogy Apponyiban s több tehetséges fegyvertársában új erőket nyerjen, a kikkel lehet még ideig-óráig tartozni és fenntartani a szabadelvű párt súlyos hajóját.

(Folyt. köv.)

A tokaji gyűlés ügyében a következő nyilatkozatot kaptuk:

Tiszelt Szerkesztő Ur!

Becsés lapjának 32. számában „A tokaji népgyűlés” cím alatt megjelent közleménynek csekély személynemre vonatkozó része nem felel meg a valóságnak.

Nem könyörögtem, hogy ne tartanak népgyűlést, s nem igaz, hogy biztosítottam Széll Kálmánt, hogy Tokajban nincs ellenzéke még a katonai terheknek se, s ott nem lesz népgyűlés s ha mégis gyűlést tartanak, engem tosznak lehetetlenné a kormány előtt.

Az igazság érdekében kérem e sokoknak b. lapjában helyt adni.

Tisztelettel

Budapest, 1903. április 24. é.

Bernáth Béla

a mádi ker. orsz. képviselője.

Bernáth Béla „közbenjárásáról” szóló tudósítást annál nyugodtabban közhíthették, mert Pap Zoltán képviselő a nyilvánosság előtt, a tokaji népgyűlést követő banketten is ténykedéssel emlegette ezt fel, s tetten bírált tárgyává. Bernáth Bélának tehát Pap Zoltánnal kell ezt a dolgot elintéznie.

Raák vitéz, Dobó István és a katonai terhek.

Sziromay István és Tárczy Pál doktorok tanulságos pennahóborába keveredtek a Zemplén érdekfeszítő hasábjain.

Börtönöm magányában érdekes olvasmányom volt az ő vitézi-észócsatájuk

Tárczy doktor ugyanis azt írta a királyhelmecci függetlenségi gyűlést összehívó plakátra, hogy küzdeni fog a bodrogközi ellenzéki, miként hajdan a hős Dobó István.

Megakadt ezen a Zemplén szerkesztőjének a szeme.

Miért éppen Dobó Istvánt emlegeti Tárczy Pál, mikor egyéb hős és jeles istvánok is voltak és vannak a hazában? — kiált fel sértett önérzéssel Sziromay István.

Hát ez aztán összekulimböztek. Belezavarták a vitájukba I. Ferdinánd királyt (isten nyugtassa

meg, olyan volt, akár Tisza Kálmán: megvesztegette fél Magyarországot), Károly császárt, Mátyás királyt, IV. Bélát. — végül pedig a Sziromayak őst, Raák vitézt, akit ott öltek meg a kutyatejű tatárok a szerencsédén mohi csatában. (Részletes felvilágosítással szolgál róla Wittenberger Arthur)

Miután így a két vitaközlő ur már elmondott minden okosat, amit lehetett, — hadl szőljakk hozza én is egy-két szócskát a vitájukhoz.

Először is derék ősről, Sziromay kártársam.

Tudod-e, hogy miért veszett oda Raák vitéz és az egész magyar sereg a mohi csatában?

Azért, mert nem tudták szegények, amit te s pártod és honvédelmi minisztered már jól tudtok és hirdettek: hogy magyar seregbe néve a győzelem elengedhetlen kellek a német egyes vezényszó és a fekete sárga zászló. Ők szegények elindultak magyar szóval, magyar lobogóval, persze, hogy bukniok kellett. Ha Gotterhalte mellett német vezényszóval vonultak volna a tatár ellen, biztosan győztek volna, Raák vitézt nem ölték volna meg, stálan még ma is élne.

S ez nagyon jó volna Bizonnyára jól eldöngtetné az ő derék unokáját, hogy miért hisz még most is a németnek, mikor a német megcsalta már az ő felséges Béla királyt is, és azóta is megcsalta minden becsületes magyart, aki bizott benne.

Térjünk át már most Dobó Istvánra. Azt állítom, hogy igaz van Tárczy Palinak: nagy a hasonlatosság Dobó István s a függetlenségi párt közt, s nagyon helyesen idézte ő Helmeze Dobó István szellemét.

Mert az Egert ostromló török seregnek is kik voltak a legerősebb elemei? Ugye, hogy a jini-csárók és a mamelukok? s Dobó István vitézül elverte s elkergette a mamelukokat.

Igy lesz a Bodrogközön is: a függetlenségi párt vitézül el fogja verni és el fogja kergetni a mamelukokat. Nem hiszed? Próbáld csak meg, s menj el még egyszer korteskedni a Bodrogközre!

S jól fogja tenni Mert a mai mamelukok rosszabbak a török császár mamelukjainál. Azok törökök voltak, s mamelukjai voltak a török császárnak. Ezek pedig magyarok, s mégis mamelukjai az osztrák császárnak.

Iost pedig, a keddi vezércikkedre vonatkoztatva szólok hozzád egy pár komoly szót is.

Mit kíván az ellenzéki a mostani vitában? Nemzeti koncessiókat: magyar vezényszót, magyar jelvényt stb.

Kitől kívánja ezt: a kormánypárttól? Ugye nem? Hiszen ha a kormánypárton állna, akkor már rég meg lenne adva. Hiszen ezeket a kormánypárt is akarja, illetve szeretni. Legalább én azt hiszem, hogy azt a magyar embert, aki, ha ma azt mondanák neki, hogy szabad magyar zászló alatt magyarul vezényelni a katonáinkat, azt felelné, hogy nem kell,

ragaszkodik a német szóhoz: le kellene bunkóznia, mint a veszett kutyát.

Tehát nem a kormánypárttól kívánja, s a kormánypárt is nem azt feleli az ellenzéki kívánságra, hogy nem akarom, nem engedem, — hanem csak azt a lealázó két szót: *nem lehet*. Ezt ismétli folyton a párt is, a kormány is.

Szeretnék ők is, de nem lehet. Miért nem lehet? Tudja rá a válszt mindenki: *nem engedi a király*.

No, hát az igaz, hogy nálunk megvan a királynak a vétőjoga, — de a vétőjog mellett is alapelve minden alkotmányosságának a nemzeti akarat érvényesülése. Ahol a vétő miatt ez nem érvényesülhet, ott az alkotmányosság csak a formát vannak meg, azok is csak azért, hogy eltakarják a tényleg létező abszolutizmust. Ahol a király a nemzet akaratát vétőjogával ötvetideken át következetesen elhojtja s háttérbe szorítja, ott ép olyan abnormális s az alkotmányos élet rendes fejlődését megakasztó túltengése forog fenn az alkotmány egyik tényezőjének, mint pl. az obstrukciónál. A vétő nem araváló, hogy teljesen elnyomja a nemzeti akaratot, hanem hogy azt túlszoktól óvja. Nálunk pedig az új alkotmányos korszak kezdete óta folyton elnyomta, s hogy mégis eddig nem került nyílt összeütözközésre a dolog, az soha sem a vétőjog engedékenyebb használatán, hanem mindig a nemzeti akarat szolgai meghunyászkodásán mulott. S ép azért sohasem volt obstrukció jogosultabb, mint a mostani, mert a vétőjognak túltengését akarja megszüntetni, s ez által — ha még lehet — az alkotmányos tényezők egyensúlyát helyreállítani.

Normális körülmények közt helytelen az obstrukció, mert ez is megzavarja az alkotmányos élet egyensúlyát. De most szükség van rá ép az egyensúly helyreállítása érdekében. Similibus similibus. A mérgezést ellenmérgeggel kell gyógyítani. Az egyik alkotmányos tényező évtizedes túltengését csak a másik tényező ellenkező irányú túltengése gyógyíthatja meg.

S már mostan a *magyar király* fogalmának megsértése nélkül mondhatjuk-e, hogy a magyar király nem engedi a magyar jelvényt és vezényszót? Bizony nem lehet.

Mondok egy példát. Neked két foglalkozásod van (többek közt): ügyvéd vagy és kormánypárti újságíró. Tegyük fel, hogy én mint gonosz rebellis, ellenzéki elgultságomban egy politikai cikkben annyira megsértem a kormányt, hogy esküdszék elé kerülök. Megkérlek, hogy védj ott engem, s te elvállalod. Hát ki ott az én védőm? Nem a kormánypárti újságíró, mert az nem védheti a kormány megsértőjét, hanem az ügyvéd.

Ferencz Józsefnek is két foglalkozása van (többek közt): osztrák császár és magyar király. Hát ha Ferencz József nem engedi, hogy a magyar hadseregben magyar legyen a vezényszó és a jelvény, — ki nem engedi ezt? A

magyar király? Az fogalmi lehetetlenség, mert a magyar királynak éppen a magyarság erősítésén s terjesztésén kell miüködnie. Világos tehát, hogy ő felsége másik énje, az osztrák császár az, aki ezt nem engedi.

Azért nagy igazza van Tárczy Palinak, hogy az osztrák császártól kell nekünk visszaszerezni a magyar király jogait.

Búza Barna

Káromkodás az imakönyvből.

Senmi se mutatja jobban a magyar indolenciát, mint az a lehetetlenül hangzó tény, hogy az újhelyi gimnázium ifjúsága számára kötelezőleg előírt Zsaskovszky-féle imázénekeskönyvnek még az 1900. évi legújabb kiadásában is benne van a hóhérnóta, a Gotterhalte. Ott van a 273. lapján, lekotázva s aival a hilye szöveggel, amit a Baeh-könyvben készített számára a szolgálalkőség, s úgy kezdődik: *Tartsd meg isten, óvjad isten a királyt s a közhazát*.

Ebben nincs benne a magyar Himnusz, — mintha csakugyan igazza lenne annak a vagy gonosz, vagy ostoba felfogásnak, hogy ez a szent énekünk ellenkező a katolikus hit-elvökkel.

Bizonnyára sem egyik, sem másik szíjcsigolyójáról ennek az ötvetidek óta használt könyvnek nem tudtak a mi derék piaristáink. Nem vették észre. Mert ha észrevették volna, biztosan hisztük hazafias lelkiükről, hogy nem adták volna így a kezébe növendékeiknek.

S hisztük is, hogy a kom ly végközelebbi kiadásában nem lesz benne a Gotterhalte, s benne lesz a Himnusz, vagy pedig kitiltják ezt a könyvet Erdős Imre szerzetesrendjének iskoláiból.

Hanem addig se szennyezze be azt a szent könyvet a hóhérnóta istenkáromló dallama.

Egy magyar gimnázium derék tanuló megteették már, hogy mind valamennyien kitépték az imakönyvből azt a lapot, a melyen a Gotterhalte volt, s egy csomóba hordva a lapokat elégették.

Újhelyi diákok! ti se legyetek rosszabbak azoknál! Tépjétek ki az imakönyvből azt a gyalázatos 273. ik lapot s égessetek el mindnyájan, hogy ennek a piszkos notának a miam-mái ne ferőtöszessék imáitokat.

Azután írjátok le szépen a mi szent Himnuszunkat, a magyar ember legigazibb mádságát, és tegyék arra a helyre, a melyet olyan sokáig bitorolt szent könyvekben a hóhérnóta

Sziromay öröme.

Sziromay István szörnyen örül. Mert egy Cerberus álnöv alá rejtődő, titkos tudósító azt írta neki, hogy nem volt ám olyan szörnyű nagy veszedelem az a tokaji népgyűlés, nem volt ott Tokajból s a mádi választókerületből 10 választónál több, — a többi mind Rakamazról jött át.

Cerberus tudvalevőleg egy ösvilági kutyá volt. No hát, ha Sziromay minden kutyának elhízi a beszédét, akkor gyakran lehet ilyen vezérekre méltó öröme, mert mindenütt akad egy-két kutyá, amely a valósággal ellenkező dolgokat állít.

Mi azonban nem Cerberusoktól és egyéb kutyáktól szereztük az érte-süléstünket, s így a Sziromay kutyapostája ellenére is nyugodtan fenntarthatjuk, hogy azt teljesen igaz. Tessztük pedig ezt két szavahihető embernek a nyilatkozata alapján, a kiknek igazmondásában Sziromaynak sines oka kétkedni, s ezek: *Pekary*

Gyula és dr. Fried Lajos. Tőlük tudjuk, hogy mintegy 2000 ember volt ott, s a 100-150 rakamazt leszámitva. — mind a mádi kerületből valók.

Ami pedig Bernáth Bélát illeti, igaz, hogy ő sok mindent „kijár” és „kiszínál”, a választóknak: kocsmát, trafikot s egyéb földi jókat. — de talán mégis mintha valami más lenne a képviselő igazi hivatása: egyenesen és nyíltan kimondani a meggyőződését a parlamentben. Ezt pedig egy idő óta nem nagyon teszi Bernáth Béla. Vagy ő is helyesli már a német vezényszólt és a Gotterhalte erőszakolását? Ugyan sokat változott akkor nemzeti párti kora óta. S azt csak nem kívánhatja, hogy a választói is vele változzanak, s a régi jó magyar Himnusz helyett, szeretett képviselőjük kedvéért, ez vezetés mellett most a Gotterhaltét énekeljék. Igen drága fizetés lenne kétezer választópolgár lelkiismerete azért az egy pár korsómátr, trafikért, meg szőlőfesszőért, amit Bernáth Bélától kaptak.

S nem veszi észre Szirmay doktor, hogy milyen összecsorán korruptiót izit az a felfogása, hogy a mádi kerület választói nem hagyhatják el Bernáth Bélát, aki annyit tett az érdekekben. Ugyan, ugyan, hát már Szirmay István szerint is az érdekekben tett fáradságok kell jutalmazni a választóknak a szavazásnál, nem a meggyőződésüket nyilvánítani? Hát ha egy képviselő az életemet mentette meg, de az én meggyőződésem ellenkezik az övével, nem köteles vagyok-e, ha becsületes ember vagyok, a választáson ellene szavazni? A hála szép és szükséges dolog, s mindánít le lehet és le kell rónunk, csak ép a választáson nem szabad. Mert becsületos viszonyok közt a választás nem arra való, hanem a nemzeti akarat nyilatkozására.

A mádi zsidó elindult Mádról, — ment, ment, és egyszer csak azon vette észre magát, hogy megint Mádon van. Tegyen úgy a mádi képviselő is: térjen vissza Mádra, térjen vissza az ő régi jó ellenzéki elveivel s akkor bizonyára nem lesz ellenjelöltje Mádon.

De a gotterhaltés politikájával alighanem megbuktatja az a tiszta jó magyar közönség.

SZÍNHÁZ.

Nagyon élvezetes és változatos műsorral kezd Komjáthy társulata a tavaszi szezon, ha be is tartja és így folytatja, amiben nipes okunk kételkedni, nagyon kellemes estékben lesz részünk.

Egész május 10-éig összeállította már a programot, amit itt közlünk:

- Ápr. 28. Királyné dragozosa. (Komlóssy.)
30. Loute. (romok francia vígjáték.)
Máj. 1. Lotti özvegye. (Arady A.-val.)
2. Cassanova. (Komlóssy-val.)
3. d. u. Nőemancipáció (Arady A.-val)
este Cassanova.
4. Vasgyáros.
5. Üdvöskö. (Komlóssy.)
6. Miczi hercegnő (Arady A.-val.)
7. New-York szépe
8. Kis mama.
9. Bajusz. (Komlóssy.)
10. d. u. Vigéczek.
este Bajusz.

Ezek közül a május 2., 6. és 9-iki s a vasárnap délutáni előadások bérletszínletben.

A MEGYE ÉS A VÁROS.

A város pénzügyi bizottsága f. hó 22-én ülést tartott id. Mezőszer Gyula elnöklése és dr. Fried Lajos, Grünbaum Simon, dr. Hornyay Béla, Telenek Adám, dr. Kellner Soma, Némethy Bertalan és Székely Imre jelenlété mellett. A bizottság a villanytársulat kérvényét tárgyalta az iránt, hogy a város vállalon jóállást egy általa 50 évre felveendő törlesztéses kölcsönért, melylyel a társulat jelenlegi függő adósságai konvertáltatnak

és a leendő hitelezővel szemben vállaljon feltétlen fizetési kötelezettséget arra az évi 10 ezer koronára nézve, melyet a város a közvilágításért évenként szerződésileg fizetni tartozik.

A pénzügyi bizottság még nem foglalt véleges állást a kérdésben, hanem előkészítő intézkedéseket javasolt, melyek eredménye alapján fogja véleges véleményét benyújtani és e célból a jegyzői bizottságnak lapunkban már ismertett javaslatait is magáévá tette.

A képviselőtestület ezen biz. javaslatokkal valószínűleg már a jövő héten fog foglalkozni.

HIREK.

A „kedvelt” Gotterhalte.

Azt mondják, hogy azelőtt nem volt olyan gyűlöletes a magyarnak a Gotterhalte, mint most.

Dehogy is nem! Erdőkes esetet hallottunk erre nézve.

1848 elején, mikor még Pozsonyban volt az országgyűlés, egy verkiis játszóta a pozsonyi sétateren többek között a Gotterhaltét is.

Odament hozzá egy országgyűlési követ, s megvette tőle a Gotterhalte verki-hengeréből azokat a fogakat, amelyek az első sor három utolsó hangját adták ki. Ezeket a fogakat ki is vették a hengerből, s a verkiis ezek nélkül játszotta a Gotterhaltét. Amiből az lett, hogy az első sorból:

Gott erhalte, Gott beschütze unsern Kaiser Ferdinand,

ép a császár nevének megfelelő utolsó három hang helyén a melódia folytatása helyett azt a rekedt, recesegő büfogést hallatta a verki, ami az ilyen kitört fog helyeken szokott támadni benne. Persze, hogy szörnyen mulatót a közönség ezen a komikus hatású felségserző módon megcsónkított Gotterhaltén.

Hát így szerettek már akkor is a kormánypártnak ezt a kedves nótáját.

Egy másik esetet Matolai Etele beszél el az ő visszaemlékezéseiben, Erdemesnek tartjuk közölni:

„Törökzenemiklóson Kaszinczy Lajos örügy tiszteletére vasorát rendezett a tiszttikar 1849. januárban.

A vacsora alatt egy bohó kis jelenet történt, amely mai napig is sokszor eszembe jut. Valamelyik pajzán tisztárunk a mellékszóban miközött zenekarunk megsegija, hogy huzzák rá az osztrák néphymnust, a „Gotterhaltét”, és még alig szólt meg az első hang, azonnal rüsmertek, és lön fütyölés, ordítás, kacaj, dörömbözés, pohártörés, egyszerűen iszonyu pokoli láрма. Természetes, hogy a zenészek bele nem fáradtak a hymnusba.”

Egyébiránt akkoriban, s azután is ezzel a szöveggel énekelték nálunk a Gotterhaltét:
Hetes, nyolcas, kilences, tízes, alsó, felső, király, disznó.

Disznó, király, felső, alsó, tízes, kilences, nyolcas, hetes.

Igy igen szép. Volt még egy más szövege is, ami avval kezdődött, hogy miye nincs a németnek, és még furcsábban folytatódott. De azt nem lehet ide írni.

Hát ilyen volt valaha a magyar Gotterhalte-kultusz. Most persze másféle.

Tisztelettel felkérjük azokat a t. előfizetőinket, a kik még hátrálékban vannak és a kiknek előfizetése lejár, hogy azokat mielőbb megújítani, illetve a hátrálékokat kiegyenlíteni szíveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében fennakadás álljon be. A kiadóhivatal.

— Áthelyezések a helybelli dohánygyárnál. A m. kir. dohánygyvedéki központi igazgatóság Wiedler József m. kir. dohánygyári osztályi vez. közlöt hasonló minőségben Kolozsvárra, Sarkady József osztályi közlöt pedig Sátoraljaiújlyba áthelyezte.

— Anyakönyvezeteli és anyakönyvezetési helyettesi kinevezések. A balégyminiszter szerencsi anyakönyvezetési Lippe Ignác okl. jegyzőt, — mádi anyakönyvezetési-helyettesé Bálint János szintén okl. jegyzőt kinevezte és őket a házassági anyakönyvezetési-helyettesé a házasságkötésnél való közreműködéssel is megbizta. Egyszersmind Halász Pált a mádi, Zseltyay Viktort a görögnyelvi és Szűcs Sándort a tokaji anyakönyvezetési helyettesi tisztségtől saját kérelmükre felmentette.

— Nyilvános köszönet. A helybelli izr. népkönya ha egyesület részére március hó folyamán adakoztak: egy ebéd megváltása czimén Wilhelm Henrik 16 korona, kozmai Kun Frigyes 10 kor., özv. Schwarzó Mórné 5 K., Kornstein Jenőné 5 K., Haas Mórné, Czakó Ignácné 4—4 K., özv. Guttman Israelné 2 K., élelmi szereket adományoztak: Grün Mária N.-Kázmér, Glük Samuné, Némethy Bertalané, Davidovics Adolfné, Haas Adolfné, Guttman Mórné, Klein Albertné. Fogadják a nemesszivilélek az egyesület nevében leghálásb köszönetünket. Sátoraljaiújly 1903 ápr. 24. Reichard Armin gazd. alelnök, Dr. Gross Dező egyl. titkár.

— Korábbi költőkódásra hívja fel a polgármester a város lakosságát, a következő szövegű „Felhívás”-ban: A város lakbérleti szabályrendeletének 9. §-a szerint a lakásokból való kiköltözés ideje május 1-re és november 1-re esik. Minthogy a hó 1-én, pénteken heti vásár, 2-án szombaton izraelita ünnepe, 3-án vasárnap lesz: saját érdekében felhívom a lakást változtató közönséget, hogy a költözésük már a folyó hó 30-án, csütörtökön reggeltől fogjanatosítsák. Sátoraljaiújly, 1903. április 24. — Székely Elek, polgármester.

— Vármegyeléltényesztők figyelmeztetése. A cs. kir. miskolczi VII-ik sz. katonai loavató bizottság, a katonai csikótelepek részére szükséges 3 éves csikók bevásárlását vármegyeánk területén a következő sorrendben tartja meg. Április 27-én Gabriella puszta (Tisza-Luce) d. e. fél 12—1 óta között, április 27-én Szerencs d. u. 3—4 óra között, június 11-én Kludzán d. u. 5—7 óra között, június 12-én Szécs-polyánka d. e. 10—12 óra között, június 12-én Töke-Terebes d. u. 3—5 óra között, június 30-án Deregnyon d. e. 10—12 óra között. Minimális magasság 157 cmter. Marha levél, leszármazási (fedezési) okmány okvetlen megkívántatik. A Gazdasági Egyesület titkári hivatala.

— Ásatás. A máv. debreczeni műhelyében fennálló „Egyetértés” ünképző-, dal- és zeneegylet kiküldött alelnökei, Nagy Sándor művezető és Kabay György gépészmérnök e hó 20-án és 21-én a szerencsi református templom udvarán — az egyház b legyezésével — ásatásokat rendeztek három helyen is egyszerre. Kerestették a monda szerinti Rákóczi alagutat, de bizony nem talált meg. De találtak temérdek emberi csontokat és koponyákat, 7—800 éves női hajfirtót, egy szőpártát, a mely gyönygyvel díszített szalagon két kis rubin köből állott, közepén arany díszítve. Ezután a Rákóczi Zsigmond sirlóbjának kijávitását és lejáró lépcsőjét Ohning Vilmos építész-nél 240 korona értékben megrendelték.

— A szürnyegi híd, melyre a Nagy-Ráska mentén elterülő hadszáztati utvonali kiépítése végett elkerülhetetlen szükség volt, e hó 15-én teljesen elkészült s már át is adott a realdeltetésének. Egyuttal megkezdették az utvonali kiépítésének munkálatait is. — Lelet egy ev.-ref. templom alatt. A még az Árpád-házbéli királyok

idejéből fennmaradt szerencsi ev. ref. templomban most, hogy a Szabó Dániel jóvoltából díszes orgonát kap, belső átalakítások folynak. Ezen munkálatok szükségessé tették a templom követésének felbontását és a pillérek helyeinek megcsinálását. Így akaratlanul bár, megbolygatták a templom alatt nyugvó 5—800 éves emberi hullákat. Temérdek még ép emberi koponya és csontok kerültek napvilágra. Egyik koporsóban pláne egy helyem dolmány-féjét is találták.

— Halálos végű dulakodás. F. hó 14-én Zsalobina községben az öntözökódésekből kifolyólag szomorú végű verekedés volt. Cserevnyák András ittas állapotban, szilaj jókedvében minden ok nélkül belekötött társaiba, kést rántott elő és megölésére fenyegette őket. Az egyik megtámadott legény, Pap Mihály erre örvédelemből egy követ oly szerencsétlenül vágta fejbe, hogy eszméletlenül tetta el a földön. Pap félelmében megszökött; társai azonban minden emberiségből kivételre, megröhanak a földön fekvő Cserevnyákot és botokkal agya-főbe verték, összerugdosták, úgy, hogy 24 órai kólasítás után meghalt. — A tetteseket letartóztatták.

— A tingli-tangli áldozata. Vasárnap d. u. Homonnán egy kudlóci 16—17 éves legény az ott felállított tingli-tangli hajhíntán addig himbálódzott, míg bősavasarodást kapott, úgy, hogy az nap éjjel 12 órakor iszonyu kínok között el is hajókázott, a tulvágra.

— Talált gyermekhulla. Mínyóc község mellett az Ondava folyóból Droppa Cornél kőrgyűző f. hó 15-én, halászs közben, hálójával egy újszülött leánygyermek hulláját fogta ki. A hulla rongyokba volt burkolva, mi az újszülött alacsony származására vall. Az esetről jelentést tettek s a bíróság a hullát felboncoltatta. Az orvosok megállapították, hogy a csecsemő élve született, a köldökzsinórja fel nem kötött s a halál elvéréis következésében állott be. A hulla mintegy 24 óraja lehetett még csak a vízben. A kegyetlen anya kinyomozása iránt megindították az eljárás, de eddig még eredménytelenül.

— Megmérgezte a patkány. Hasczák János család a m.-zombori uradalom „Fecske” tanányán 3 nappal ezelőtt egy patkányt — midőn az a zabot szedogetto — nyakszirtán kapott fogni, de szerencsétlenségére a hátát tudta csak megfogni, mikor is a fúrge állat a kezeféjébe ragadt, úgy annyira, hogy míg a másik kezével a fejét szét nem nyomta, addig a kezeféjéjől nem tudta elválasztani A szegény fiatal ember megmosta és bekötötte a kezét, de tegnap már mérgezés látszart rajta, a mennyiben egész kezesszára feldagadt. Orvost hívatnak hozzá, de ki tudja, nem fog-e belehalni.

— Tüz. Topolyán községben 15-én tűz pusztított. A lángok martaléka lett két ház és egy csűr. Benn égött továbbá az istállótól 2 ló és 2 tehén is. A tűz ugyanis oly gyorsan harapódzott el, hogy mentésre gondolni sem lehetett. Mindakét ház Kuncsó Mihály földműves tulajdonja s minthogy biztosítva nem volt, jelentékeny kárt szenvedett. — Jó tanács. Mindazoknak, kik pázsitot akarnak létesíteni, ajánljuk, ajánljuk, hogy szeressék be Mautner Ödön os. és kir. udvari magkereskedésből Budapestén a „Sétateri” vagy a „Margitszigeti” fűmagkeveréket. Ezeket már 29 éve szállítja Mautner Budapest és a Margitsziget oly bámulatra méltó és gyönyörű sétaterei részére.

— Dunky Fiverek os. és kir. udvari fényképező, kiknek Kolozsvárt és Miskolcon első rendű műtermek vannak városunkban a Zemplén nyomda udvarában egy szép és modern műtermet építenek, az építkezés már folyamatban van és még május hó folyamán meg fog nyílni, még pedig olyan formán, hogy minden holnap-

ban kétszer itt levételeket eszközölnek és a fényképek Miskolcra köszülnek el az ottani kényelmes és szakzerű műtermékben, ahol olyan képek előállítására képesek, a minőköt csak elsőrendű fővárosi fényképezési műtermékből lehet látni. Különben Dunky Fivéréknak Erdélyben és Felsőmagyarországon olyan országos hírnevük van a fényképezés terén, hogy az dícséretre nem szorul.

A dohánygyári műkedvelői előadás összes bevétele 570 kor. 60 fill. maradt 104 kor. 32 fill.

összes kiadása volt 466 „ 28 „
maradt 104 kor. 32 fill. a város szegényei segélyezésére, a mely összeget a rendezőség a város polgármesterének beszállgattatta.

Felülfizettek: Neuvirth György 2 K, Adametz Emil 2 K, Schmid Lajos 2 K, Mecner Gyula 2 K 40 fill, Mecner Béla 4 K, Fejes István 4 K, Gortvay Aladár 2 K. Összesen 18 korona 40 fillér. — A t. felülfizetőknek és a pártoló közönségnek hálás köszönetet mond: a rendezőség.

Iskola építés Megyaszón. Megyaszó nagy község év. ref. vallású hűvei alig egy ével ezelőtt szentelték fel az 50.000 korona költséggel restaurált templonukat; már is egy újabb nemes tette határozták el magukat: Ugyan is ezelőtt egy hónapig az ügybuzgó egyháztanárs elhatározta azt, hogy két új tantermet és egy új tanító lakást fog még ez évben építtetni. A határozatot tett követte. Ezelőtt pár héttel pályázatot hirdetett egyháztanársunk a fenti építkezésre. A pályázók közül az építkezést Nagy Rezső miskolci építész vállalta fel, ki már templomunk építésénél is jelét adta szak tudásának és jó ízlésének.

Szenzációs esküvő. A főváros előkelő közönségét nagy izgatottsággal tartotta egy házassági esett, mely a napokban folyt le egy ismert családban. Az esküvőre a szokásos előkészületek minden irányban megtörténtek s már csak két nap választotta el a fiatal jegyespárt a házasságkötéstől. A végleg, egy előkelő bankhivatalnok, tele volt adóssággal, a menyasszonyt pedig dugszagadnak ismerték mindenfelé. Azonban a menyasszony apját üzleti spekulációi megfosztották utolsó filléreitől is. Akárhogy szerették is egymást a fiatalok, ilyen zsilált viszonyok között a menyasszony semmi áron sem akart tudni az esküvőről, mert vélegénye őszintén megvallotta neki, hogy mennyi az adóssága. Az összes családtagok és jó barátok elküldték már a nászajándékot és éppen a menyasszony szülőinél lett volna fogadó ebéd. Sürgőnyileg lemondták. Szomorú nap volt. Vidámság helyett kétségbeesés! Menyegző helyett boldogtalanság! A véglegény vizsgátlani akarta menyasszonyát. Hiábavaló volt minden kísérlet! Egyszerre azonban a hangos zokogás és a vigaszt nyújtani akaró hangok közé egy barátságos, idegen hang keveredett. „Ne vegyétek rossz néven, ha ilyenkor hivatlanul alkalmatlankodom, de mi kötelességszerűen gyorsan és pontosan intézzük el ügyfeleink megbízásait. Az a sorsjegy melyet Önök vásároltak nálunk, főnyereményt nyert.” Ezzel a Török A. és Társa budapesti bankháza kiküldöttje kifizette a nagy főnyereményt s így már mi sem állta útját annak, hogy zavartalanul megkössék a házasságot. Ez az eset a fővárosi előkelő köröknek még sokáig emlékeztében marad.

Gsikó és szarvasmarha legelő.

Gróf Széchenyi Sándor ónagyműtsága abarai gazdaságban **csikók és szarvasmarhák legelőre felvételnek.**

Felvilágosítással szolgál **Höfer Flóris** urad. tisztartó.

Richter-féle LIMIMENTUM CAPS.COMP.
Horgony-Pain-Expeller
egy régi kipróbált házi készítésű, amely már több mint 35 év óta megismerkedő kedvelőitől alkalmasan hírt nyer, ezáltal is megismerkedő kedvelőitől.
Létező. Silányabb utazások miatt hirtelen eladott árakat emeltek a Richter-féle kapszula árát. A Richter-féle kapszula ára a legelőbb gyártmányunkban. **Török József, gyógyszerész, Budapest.**
Richter F. Ad. de török, a katonai és haz. véresem. Budapest.

Ajánlok valódi **gyöngyösi schiller** vagy **vörös bort**
26 krért literenként továbbá saját termései asztali bort 32 kr., ó pezse nye bort 36 krért. **Szomorodni bor literje 1 frt.**
KLEIN GEZA
papsor-u. 220.

nagy választékban **Sérvkötők** **Landesmann Sámuel** szíjjártónál
Sátoraljaújhely (Rákóczy-utca).

1.000.000.
KORONA
ESETLEG A LEGNAGYOBB NYEREMÉNY!!

JEGYZÉKE az 55,000 nyereménynek.
Legnagyobb nyeremény a legszorosasabb esetben: **1.000.000 korona.**

1 jutalom	600000
1 nyer. á	400000
1 „ „	200000
2 „ „	100000
1 „ „	90000
2 „ „	80000
1 „ „	70000
1 „ „	60000
1 „ „	50000
1 „ „	40000
1 „ „	30000
3 „ „	25000
3 „ „	20000
3 „ „	15000
36 „ „	10000
67 „ „	5000
3 „ „	3000
437 „ „	2000
803 „ „	1000
1528 „ „	500
140 „ „	300
34450 „ „	200
4850 „ „	170
4850 „ „	130
100 „ „	100
4350 „ „	80
3350 „ „	40
55,000 nyer. és jut. közt. összegben	14.459,000

Kiváló szerencse Töröknek.
Nagyon sokan szerencsések lettek általunk. **Tíz millió koronánál többet nyertek nálunk nagyrebecsült vevőink.**
Az egész világ legesélydusabb sorsjátéka a mi m. kir. szab. osztálysorsjátékunk, mely nemsokára újból kezdetét veszi.
110.000 sorsjegy 55.000
pénznyereménnyel sorsaltatik ki, tehát az összes sorsjegyek fele nyer a mellékelt sorsolási jegyzék kimutatása szerint. 5 hónap alatt összesen **Tízennégy millió 459.000 koronát** egy hatalmas összegben sorsoznak ki. Az egész vállala **állami felügyelet alatt áll.**
Az I-es osztály eredeti sorsjegyeinek tervszerű betétjei a következők:
egy nyolcad (1/8) Ft — **75** vagyis **150** korona
egy negyed (1/4) „ **150** „ **3—** „
egy fél (1/2) „ **3—** „ **6—** „
egy egész (1) „ **6—** „ **12—** „
A sorsjegyeket **utánvétellel** vagy a **pénz beküldése** ellenében küldjük szét. Hivatalos tervzet díjtalanul. Megrendeléseket kérünk azonnal, de legkésőbb **f. évi május hó 2-ig** **bizalommal hosszánk beküldeni.**
Török A. és Társa bankháza Budapest.
Hatánk legnagyobb osztálysorsjáték üzlete.
Főáruházi osztálysorsjáték osztályai:
Főüzlet: VI, Teréz-körút 46 a.
Fiókok: 1. Váci-körút 4.
2. Múzeum-körút 11.
3. Erzsébet körút 54

A szerkesztőség üzenetei:
Lapunk t. tudósított felkerjük, hogy a közérdeklő hírekről és eseményekről minket minél gyakrabban és főképp a vetések és szőlők állapotáról mielőbb és tovább is rendszeresen értesíteni sziveskedjenek.
Kiadótulajdonos: **LANDESMANN MIKSA.**

Rendelőlévél levágandó.
Kérek részemre..... I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyeit a hivatalos tervzettel együtt küldeni. (utánvételezni kérem) (postautalvánnyal küldöm.) (A nem tetsző törlendő. mellékelem bankjegyekben (bélyegekben))
Az összeget..... korona összegben
Pentec szim

